ლამპარი

ცალკე ნომერი 5 კაპ.

თ ფ ი ლ ი ს ი

ხუთშაბათი, 29 (13) ივნისი.

1906

ფელიეტონი პირველი

№ 53 ყ ო ვ ე ლ - დ ღ ი უ რ ი გ ა ზ ე თ ი. № 53

ამს. ნ. ჟორდანიას სიტყვა.—თეოლისის ეკეკლესიები ვენ.-გუბერნატორის გადაყენებას მოითხოვენ.—პეტერბურგში მუშათა კომიტეტები არსდება სოც.-დემ. ფრაქციასთან და შრ. ჯგუფთან მხარის დასაჭერად,—სასელმწ. დუმამ ვადასწყვიტა მთავრობის წინააღმდეგ უწყების გამოცემა.—იუზოვკაში კაბაკები უარს ამბობენ თოფები ესროლონ მანიფესტანტებს, კაბაკებს აგზავსაღებენ, 3000 მუშა მათ ვანთავისუფლებას ედილობს.—ყარის აჯანყება ასხანადში.

რედაქციისაგან:

აგენტების საყურადღებოთ. რედაქცია სთხოვს თავის აგენტებს ანგარიში 30 ივნისამდე გაასწორონ.

ხელის მომწერთა საყურადღებოთ. რედაქცია აცნობებს ქალაქ გარეთელ ხელის მომწერლებს, რომ ხელის მოწერა მიიღება **ქუთაისში** „კოლხიდაზ“-ს კანტორაში ი. კეკლუტაძისთან; **ბათუმში** მიხ. ალანდაძესთან და **ოზურგეთში** მოსე ტაღუშვილთან.

ქ. თფილისში ხელის-მოწერა **მხოლოდ რედაქციაში** მიიღება. **რედაქცია პასუხს აგებს იმ ხელის-მომწერთა წინაშე, რომლებიც პირდაპირ რედაქციის კანტორაში მოიტანენ ფულს.**

ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ თვის პირველი რიცხვიდან. რედაქცია სთხოვს თვიურ ხელის მომწერლებს მომავალი თვის ფული ივნისის დამლევამდის წარმოადგინონ.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Редакція „ЛАМПАРИ“.

ქალაქის თვითმართველობა აფრთხილებს

ქალაქის მცხოვრებლებს, რომ ქვემოთ აღნიშნულ დღეებში მოხდება ქალაქის წყლის მილების რეზერვუარების გაწმენდა, ამიტომ აღნიშნულ რაიონების მცხოვრებლებს მოუწოდებენ წინდაწინ დაიმარაგონ წყალი.

29 ივნისს გაიწმინდება ქვედა რეზერვუარი, რომლიდანაც წყალი ეძლევა დიდუბეს, კუკიას, ჩუღურეთს, ტბაცრის მარჯვენა მხარეს გოლოვინის პროსპექტამდი და ხარფუხს. 1 ივნისს—ზედა რეზერვუარი, რომლიდანაც წყალი ეძლევა მტკვრის მარჯვენა მხარეს გოლოვინის პროსპექტს ზემოთ, ვერას, ვოზნესენსკი რაიონს, ავლაბარს და ნაოთლულს. (1—1)

ხუთშაბათ, 26 აგვისს,

ქალაქის სამმართველოს დარბაზში საქველმოქმედო მიზნით ექიმი ხატისოფი წაიკითხავს ლექციას

პროფესიონალური ჯაგირების მნიშვნელობის შესახებ.

დასაწყისი საღამოს 7 საათზე. დარბაზში შესვლა ღირს 50 კ. და ქანდარაზე 20 კ. (2—2)

ბრძოლიანალი გაფიცვა

ქ. თფილისს გაფიცვა ბევრი ენახავს, მაგრამ ისეთი ბრძოლიანი გაფიცვა, როგორიც აქ 22 ივნისს გაიმართა, არა თუ თფილისს, შეიძლება არც ერთ სხვა ქალაქს ჯერ არ მოსწრებოდეს. 22 ივნისის გაფიცვა მეტათ შესანიშნავი გამოდგა, როგორც თავის-თავათ, ისე თავისი შედეგებით. თავდაპირველათ ეს გაფიცვა მით იყო საყურადღებო, რომ მასში ნათლათ გამოიხატა ერთი მხრით რევოლიუციის ხელ-ახალი მძლავრი აღორძინება და, მეორე მხრით, რეაქციის თვალსაჩინო დაუძლურება. რევოლიუციონურ სოც.-დემ. მუშ. პარტიის წინადადებით მთელი თფილისი საარაკო ერთსულოვნებით შეთქვა, ერთი კაცივით გაიფიცა, მთელ ქალაქში ისე შეწყდა ყოველგვარი მოძრაობა, მთელი ქალაქი ისე მიკედა, მიყუჩდა, რომ მხოლოდ ძაღლების ყეფა და მამლების ყივილიღა მოისმოდა, და ასე გეგონებოდა, სიცოცხლით სავსე უზარმაზარ თფილისში კი არა, სადღაც მიტუქებულ სოფელში ვართ. დიდებულ შთაბეჭდილებას იხდენდა ეს სამარისებური მყუდროება, სიხარულის გრძნობით უვსებდა გულს ეს გაფიცვა ყველას, ვინც კი გულის კანკალით მოელის არსებულ სულთამხუთავ რეჟიმის განადგურებას, სამაგიროთ საშინელ თავზარს სცემდა ეს შიში ჭარეს გვრიდა ეს გაფიცვა მთავრობას, რომლისთვისაც იგი თავისი ღრმა მნიშვნელოვან მყუდროებით მრისხანე მეტრის წარმოადგენდა. შიშით წელმოწყვეტილი მთავრობის მსხვილი და წვრილი აგენტები თავ-თავის სოროებში „შეიმალენ“ და ვერ გაკადნიერდნენ თუნდა ერთი მეწყრილშანსთვის მაინც ძალა დაეტანებინათ ფულის გასაღებათ. დამფრთხალმა მთავრობამ მხოლოდ ის გაბედა, რომ ქუჩებზე ზარბაზნები ბულმეტები გამოაგორა, მაგრამ ამით მან თავისი უძლურება კიდევ უფრო დაადასტურა: მას შეეძლო მხოლოდ რამდენიმე ზარბაზნის გამბატონა და მათთან რამდენიმე საღამოს დაყენება. თოფებით შეიარაღებულ საღამოების გამოყენას კი იგი არც ცდილა: მან ეარგათ იცოდა, რომ ჯარი მისი ბრძანებით გაფიცვის ჩასაშლელათ და დუქნებ.-მაღაზიების გასაღებათ არ იმოქმედებდა, ვინაიდან ეს გაფიცვა სწორეთ ჯარისათვის მხარის დასაჭერათ იყო გამართული. ასე შერცხვენილი და თავლაფ-დასხმული გამოვიდა მთავრობა, გაფიცვის მეორეხანი, თვით გაფიცვის დღეს.

მაგრამ ეი გათენდა მეორე დღე და მთავრობა შეეცადა ერთიანათ გადმოეწახა ის სირცხვილის ბოღმა, რომელიც მას წინა დღით შეეჯამეს, შეეცადა შური ეძია თავისი შერცხვენისათვის, და იმის დასამტკიცებლათ, რომ მას ჯერ კიდევ ძლიერება შესწევს, თავისი რისხვა მოუყენინა ყველა იმას, ვინც კი, მისი აზრით, გაფიცვაში ყველაზე უფრო ცხოველ მონაწილეობას იღებდა. მან ეერიში მიიტანა ყველა „შენინშულ“ დუქნებზე და დაიწყო მათი ძალით დაკეტვა. მაგრამ ალმოჩნდა, რომ მთავრობის ძლიერებაზე და გავლენაზე თვითონ მას, მთავრობას, უფრო დიდი წარმოდგენა ქონია, ვინემ მედუქნეებს და დღეს დაკეტილი დუქნები ხვალ ისევ ეღებოდა.

გაფიცულები გენერალ-გუბერნატორი უკანასკნელ საშუალებას მიმართავს. იგი ფურცლების გაკვრით აცხადებს: ყველას, ვინც კი გაფიცავენ მონაწილეობა მიიღო (ე. ი. მთელ თფილისს), აძლევ და ამდენი მანეთითი ვეჯარიმებ. მოკალაქენი კიოხულობდენ ამ ფურცლებს და ღიმილით ამბობდნ: ასეთი ქალაქდები ბევრი გვინახავს, მაგრამ ქალაქლებთვეგ დარჩენილანო; გენ.-გუბერნატორს ეს ვერაფერი საშუალება გამოუძებნია დაცალიერებულ ხაზინის შესავსებათო.

გენ.-გუბერნატორზე არა ნაკლებ ზაფთიანათ რკ. გზის უფროსი შეუდგა გაფიცვისათვის შურისძიებას თავის ხელქვეთ მოსამსახურეთა და მუშათა მიმართ, და ეი ზან სამუშაოთ ალარ გაუშვა ისინი, ამასთან ზოგიერთი მთგანი კიდეც დაატუსალენინ. რკ. გზის უფროსი დარწმუნებული იყო, რომ მისი რისხვით თავზარდაცემული მოსამსახურენი და მუშები ჩოქვით მიმართავედენ მს, მოინანებენ თავიანთ შეცოდებას და შეეკვეხრებოდენ სამუშაოზე გაგვიშვიო. მაგრამ, წარმოდგენეთ, თავხედმა მოსამსახურებმა და მუშებმა როდი იკადრეს ასეთი თავის დამცირება და მუშაობის განაბეკება მეტათ გვიანდებოდა. ამით ხაზინას მრავალ-ათასობით ზარალი მოსდიოდა და ეს ზარალი ერთიორათ გაზრდას ლამობდა, რადგან სოც.-დემ. ორგანიზაციის მეცადინეობით ძლიერ გაძნელდა მოძრაობა აქსტიფასა და მიხაილოვს შუა. სულ ორიოდე დღის შემდეგ რკ. გზ. მთავრობას წელი მოსწყდა და თავის მიერ დაწყებულ ბრძოლიდან თვითონვე პირველათ გაიქცა, კვლავ სამარცხეინოთ დამარცხებული. მაგრამ მან იტიბარი მაინც არ გაიტეხა და ქვეყანას ამ.ენო: მოვიწვევ მუშებს და მოსამსახურეთ სამუშაოთ, რადგან გამოირკვა, რომ მათ გაფიცვაში მონაწილეობის მიღება „სულ ბოდეკობათ“ მოსულიათ, და ასეთი განცხადებით რკ. გზ. უფროსმა თავის შერცხვენას ზედ დაუთხო კიდევ თავისი თავის სასაცილოთ აგდებაც, რადგან ეს განცხადება მხოლოდ მწარე დაცინვის ღიმილს გვრის ყველას.

რამდენათაც მთავრობამ უძლურება გამოიჩინა გაფიცულთა წინააღმდეგ ბრძოლაში, იმდენათვე მას ხელ-ფეხი შეეკრა იმათ წინააღმდეგ ბრძოლაშიაც, ვისი მხარის დასაჭერათაც ეს გაფიცვა გაიმართა. გაფიცვის მიზნი იყო: ხალხისათვის ჯარის თანაგრძნობის მოპოვება სახოგადოთ, და სიკვდილთან დასჯის აცდენა კერძოთ იმ 27 სალდათისათვის, რომელთაც უკან გაფიცვით ასეთი სასჯელი ძნელათ თუ აცდებოდათ. ორივე მიზნის გაფიცვამ სანებით მიაწია: 27 სალდათს სიკვდილით დასჯის მაგივრათ მხოლოდ დატუსაღება და ზოგს განთავისუფლება გადაუწყეტეს და ჯარსა და ხალხს შორის სოლიდარობის ძაფებიც მეტიდროთ გაიბა.

ამნირათ 22 ივნისის გაფიცვამ კიდევ ერთი ძმლავრი, სასიკვდილო ლახვარი ჩასცა ბელში დიდი ხნიდანვე სასიკვდილოთ განწირულ, ყველასაგან შეჩვენებულ ჯალათ მთავრობას.

რაათა ვეიბრძოლი ამ მეზობელებს?

მას შემდეგ, რაც ჩვენ პარტიაში თავი იჩინა ორმა მიმდინარეობამ, დღევანდლამდის დავაა იმის შესახებ, თუ რომელია ნამდვილი პროლეტარული და სოციალდემოკრატიული ტაქტიკა, ეგრეთ წოდებული მენშევიკების თუ ბალშევიკების. ამ კითხვას რომ დიდი მნიშვნელობა არ ქონოდა ჩვენი პარტიისთვის, რომ ტაქტიკური კითხვა უმნიშვნელო ყოფილიყო, მაშინ იმ თავგამოდებულ და სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას ამ ორ მიმდინარეობათა შორის ადგილი არ უნდა ქონოდა პარტიულ ცხოვრებაში. და თუ ეს იყო და არის, ეს იმის დამამტკიცებელია, რომ ორივე მოაზროვნი ტაქტიკის ავკარგიანობაში ხედავენ პარტიის ავ-კარგიანობას, ის სოციალდემოკრატიულ გზაზე სიარულს და ჩვენი პარტიის გაძლიერებას თუ შესუსტებას.

მართლაც, რა არის კარგი პროგრამის ქონა, მარქსიზმის ცოდნა, თუ მას ცხოვრებაში სწორეთ ვერ ახორციელებ; თუ შენ მოძღვრებას ამ პოლიტიკურ ცხოვრებაში კონკრეტულ პირობებს ვერ უფარდებ. მაშინ გამოვა, რომ სიტყვით ერთს იტყვი, საქმით სხვას გაკეთებ; რწმენით ერთი გესურვება—საქმით მეორეს შეასრულებ.

თუ ოდესმე საჭიროა რუსეთის პროლეტარიატისათვის სწორი ტაქტიკის ქონა, მით უმეტეს საჭიროა დღეს, როდესაც ბურჟუაზიული რევოლიუცია არ დამთავრებულა და ასპიტრეზი შრომის და კაპიტალის, პროლეტარიატის და ბურჟუაზიის აშკარა ბრძოლის ჯერ არ შეჩერნილა. როდესაც პროლეტარიატი ჯერ კიდევ ბურჟუაზიასთან ერთათ ებრძვის ოვიმპყრობელობას, ამით ნაკლებათ აშკარა ხდება ამ ორ კლასთა შორის ინტერესთა წინააღმდეგობა. ამ ობიექტიური პირობების გამო, რომელნიც გარს არტყია პროლეტარიატს და მის პარტიას, უფრო საძნელია პროლეტარიატმა თავის კლასობრივი ფიზიონომია შეინარჩუნოს და არ შეიფთვისოს ისეთი ტაქტიკური შეხედულება, რომელიც სოციალდემოკრატიულ დროშას მარტო ფორმაა გადაუქცევს და მის ბრძოლას კი შინაარსს ბურჟუაზიულს ჩაუდებს.

თავის თავათ ცხადია, რომ ერთ და იმავე დროს, ერთ და იმავე პარტიისთვის, ორი სხვადასხვა გვარი ტაქტიკა ორთავე კარგი არ უნდა იყოს. ან ერთია ნამდვილი მარქსისტული და შეეფერება ჩვენ პარტიას და მეორე არაა მარქსისტული და არ შეეფერება, ან კიდევ პირიქით.

შეიძლება მე ვერ შევიძლო ნამდვილი საბუთიანი დამტკიცება წამოვაყენო იმ ტაქტიკის უმჯობესობის, რომლის მიმდევარიც მე ვარ, მაგრამ ერთი წლის დაკვირვებამ დამარწმუნა იმ ტაქტიკურ შეხედულების სინამდვილეში, რომელსაც მენშევიკები აღიარებენ და ეს დამეჯერებინებელი რწმენა გამეფილათ მთაქმევინებს, რომ ერთთა-ერთი ტაქტიკა, რომლის განხორციელებელიც უნდა იყოს ჩვენი პარტია, რომ მან სოციალდემოკრატიული გზა არ დაკარგოს და ბურჟუაზიულ ბანაკში არ ამოსულს თავი, ეს არის მენშევიკური ტაქტიკა.

ამის დასაბასაბუთებლათ მე აღვნიშნავ ბალშევიკების ტაქტიკურ შეხედულების ერთ მხარეს, რომელიც წითელი ზოლივით არის გასმული მათ მოქმედებაში.

ჩვენ, როგორც სოციალდემოკრატებს, მიზნათა გვაქვს სოციალიზმის განხორციელება, დემოკრატიული რესპუბლიკა კი მხოლოდ ამ მიზნის იარაღია. რომ ამგვარი პოლიტიკური მართვა-გამგეობის ფორმა კარგათ გამოვიყენოთ, ამისათვის საჭიროა ძლიერი სოციალდემოკრატიულ პარტიის შექმნა და მის გაფლენის გაფართოვება მუშათა კლასზე. პარტიის სიძლიერე დამყარებული: მის მრავალ-რიცხოვანობაზე, პროლეტარიატის ფართო კლასობრივ თვითცნობიერებაზე და მჭიდრო პარტიულ ორგანიზაციების ქონაზე.

მაშ თუ ასეა, დღევანდელ რევოლიუციაში ჩვენი მოქმედება ზემოთ დასახელებულ პირობების განხორციელებისკენ უნდა იყოს მიმართული. მაშ, ტაქტიკა ჩვენი ისეთი უნდა იყოს, რომ ეს რევოლიუციი ამ პირობების შესაქმნელათ გამოიყენოს.

ჩვენის აზრით ბალშევიკურ ტაქტიკას ყოველთვის მიზნათ ქონდა მხოლოდ რევოლიუციის მოხდენა. ეს ტაქტიკა ვერც კლასობრივ თვითცნობიერებას, ვერც ორგანიზაციულათ მოწყობის საშუალებას ვერ აძლევდა პროლეტარიატს; პირიქით, იგი ხელს უშლიდა და უშლის კიდეც მას ამ საქმეში. რომ პროლეტარიატს თვითცნობიერებამ აიწიოს, რომ მისი პოლიტიკური შეგნების ჰორიზონტი გაფართოვდეს, საკმარისი არაა განყენებული პრობაგანდა და აგიტაცია ბურჟუაზიულ კლასის ინტერესთა წინააღმდეგობაზე, საჭიროა კონკრეტულ ფაქტებით ამის ჩვენება ცხოვრებაში. საჭიროა ყველა ის მოვლენა, სადაც ბურჟუაზია და პროლეტარიატი შეხვდებიან ერთმანეთს, ხელიდან არ გაუშვათ და მუდამ ვეცადოთ პირის-პირ შეეყაროთ ერთმანეთს ეს ორი მოპირდაპირე კლასები! ემსახურება ამას ბალშევიკური ტაქტიკა? არა. ან საბუთი. როცა თფილისში და საზოგადოთ რუსეთის ქალაქებში ბურჟუაზიული კლასი პოლიტიკურ ასპარეზზე გამოვიდა ლიბერალთა ბანკეტების სახით, მენშევიკები ამბობდნ: გაუშვით პროლეტარიატი ჩაეროს მათ ბანკეტებში, იგი პირის-პირ ნახავს თავის მოწინააღმდეგე, შეეტაკება იდეიურათ. ეს მას პოლიტიკურათ აღზრდის და უფრო მეტათ დაარწმუნებს ლიბერალთა ბურჟუობაში და თავის საკუთარ პარტიის გაძლიერების აუცილებლობაშია. პროლეტარიატი თავის რევოლიუციონერობით და ძალდატანებით თვით ბურჟუაზიასაც დააყენებს რევოლიუციონურ თუ ოპოზიციონურ გზაზე და მით ბურჟუაზიულ რევოლიუციაში მთავაც მიაღებინებს მონაწილეობასო.

ბალშევიკები ამბობდნ: ოპორტიუნიზმი მგაზარ ჩაბარბული, პროლეტარიატის საქმე არაა ლიბერალურ უმდობაში მონაწილეობა. პროლეტარიატი თავის აგიტაციით მთ ვერ გაარეკვოლიუციონერებს, პროლეტარიატს თავის საკუთარი ბანკეტები უნდა ჰქონდეს. მისი სწორე გზაა არა ლიბერალური ბანკეტები, არამედ ქუჩა. ქუჩის ბრძოლა თვითმპყრობელობის დასანგრევად და ამისათვის სამზადისი.

აიღეთ კრიმ გირეის მოგზაურობა გუნრიაში. მენშევიკები ამბობდნ. დღე გლეხები მოელაპარაკონ მას თავიანთ გაჭირვებულ მდგომარეობაზე და მის მოსასპობ საშუალებათ წამოაყენონ ჩვენი პარტიული პროგრამა. ერთის მხრივ იმ გლეხებს, ვისაც სწამს, რომ კრიმ-გირეი ბოროტებს, ეისაც სწამს, რომ კრიმ-გირეი ბოროტებს ვერ ამოიფხვრიან, ამ მხრივ ეს ბრძოლა ამ ბრძოლა ეს ბრძოლა ეს ბრძოლა ეს

ბითით კი სრული თანახმა ვართ მისი. მე შეგონია, რომ ჩვენ არ ვიწუნებთ ტყეულებისათვის ბ. პროფესორის რეს, ის კი უსაფუძვლოთ იწუნებს ჩვენი ამხანაგების სიტყვებს. მართლაც და რა პრინციპიალური საფუძველი აქვს ამ კანონპროექტს? ჯუ კარგთ დავაკვირდით ამ კანონპროექტს, თავიდანვე შევნიშნავ ერთ გარემოებას: ხალხს უფლებებზე ლაპარაკია მხოლოდ ერთ პარაგრაფში, ყველა დანარჩენი პარაგრაფები კი ეხებიან პოლიციის უფლებებს, ე. ი. ერთი პარაგრაფია ხალხს, დანარჩენი პოლიციას.

რატომაა ასე? რით უნდა აიხსნას ასეთი მოვლენა? ერთ-ერთი ახსნა, ჩემი აზრით, ის პრინციპიალურ პოზიციაშია, რომელიც დაიჭირეს პროექტის ავტორებმა. ისინი ხელმძღვანელობენ იმ აზრით, რომ ხალხს თვითონ არ შეუძლია თავის თავის მოვლა, რომ თუ მეთვალყურე არ ეყოფა, ის უფრველეთ არეულობას მოახდენს, ანარქიაში ჩავარდება და ამნაირად სრულ ხაოსს გაგიფდებ. რომ ეს არ მოხდეს, საჭიროა მას გარეშე ვინმე ყოველის აპეკუნი. ეს არის აპეკუნობის თვალთა ხედვის ისარი. ამ მხრით მე ვერ ეხედავ ვერაფითარ განსხვავებას ამ კანონპროექტისა და იმ შეხედულების შორის, რომელსაც ადგენ ძველი მთავრობის წარმომადგენლები. ჩვენ კი სულ წინააღმდეგი ბრძისა ვართ. ჩვენ ეფიქრობთ, რომ ხალხი, რუსეთის ხალხი, რომელმაც თავის ბრძოლით დაამტკიცა თავის პოლიტიკური სიმწიფე, ღირსია სრული, შეუზღუდველი თავისუფლების. ხალხმა თავის ბრძოლით უკვე მოიპოვა კრების უფლება. ის იკრიბება ტყეებში, სარდაფებში პოლიციის დაუსწრებლათ, მარა ამ კრებებზე არავითარი უწესრიგობა არ მომხდარა.

თქვენ იცით, რომ პეტერბურგში ვებერთელა მიტინგები გმართულა უპოლიციოთ და ყველა ჩინებულათ დამთავრებულა. მე ვამბობ: ხალხი უკვე შეეჩვია კრებას უპოლიციოთ. ის თხოულობს... მარა პროფესორი ვინავერი იქოდან თავს აქნევს უარის ნიშნათ. მე არ ვიცი რატომ. ეს პროექტი აქ მაქვს. მისი მე-6 მუხლი ამბობს, რომ საკრძალო წინდაწინვე აცნობოთ პოლიციას, ამა და ამ დღეს ამა და ამ ადგილას კრება იქნება გამართული. ეს ნიშნავს, რომ ხალხს არ შეუძლია შეიკრიბოს უპოლიციოთ. ეს ნიშნავს, რომ ხალხს უნდა მისცეთ არა ის, რაც მან უკვე მოიპოვა, რისთვისაც ის იბრძვის, არამედ რაღაც უფრო ცუდი ისასთან შედარებით, რაც მას უკვე ქონდა წინათ მოპოებული. მე ვამბობ, როცა კანონპროექტები იწერება ისინი უნდა შეეხებოდეს ბამებოდეს იმ ფაქტებს, ის პირობებს, რომელნიც ჩვენს გარშემო არსებობენ. ჩვენ გარშემო კი ჩვენ ვხედავთ, რომ ხალხი ბრძოლით იძენს უპოლიციოთ შეკრების უფლებას.

რათ მოისურვეს პროექტის ავტორებმა ხალხის სურვილის წინააღმდეგ წასვლა? ამ მოვლენის ახსნა შეიძენა მხოლოდ იმ სიტყვიდან, რომელიც წარმოსთქვა აქ „ხალხთა თავისუფლების პარტიის ერთმა ორატორმა, ვეონენ პროფ. გრედელსკუიმა. მან სთქვა, რომ ამ პროექტს მხედველობაში აყვს არა ეხლანდელი მთავრობა, არამედ ახალი, მომავალი, ე. ი. პროექტი აშენებულია იმ მოსაზრებაზე, რომ მალე ჩვენ გვიყოფება ლიბერალური მთავრობა. და ეი პროექტის ავტორებს სურთ გაამეორონონ ეს მომავალი მთავრობა. მარა პირველათ ყოველისა, მე არ ვიცი, რაზეა დამყარებული მისი ასეთი ოპტიმისტური შეხედულება? მე ვფიქრობ, რომ ეხლანდელი სამინისტრო წინააღმდეგი არ გახდება ასეთი კანონპროექტის. ის გაიყვანს მას სახელმწიფო საბჭოში და ერთი თვის შემდეგ ჩვენ დავინახავთ, რომ თვითონ ეს სამინისტრო განაბორკილებს ჩვენ კანონ-პროექტს.

მეორე მხრით პროექტის 6 მუხ. მოხსენებულია გრაფონაჩალნიკები, ობერ-პოლიციმეისტრები, ისპრავნიკები და სხვა მაღალი მოხელეები. ეს სახელწოდებები თანამედროვე მოხელეების სახელებია, ან შეიძლება თქვენ გინდათ მომავალშიაც შეინარჩუნოთ ყველა ეს მოხელეები? ძალიან კარგი. თქვით ბარემ აშკარათ, რომ თქვენ გინდათ შეაკვლოთ პირები და არა სისტემა. ყველა ამ ნიშნებიდან აშკარათ სჩანს, რომ ამ კანონ-პროექტის განხორციელება თამამათ შეიძლება თანამედროვე წყობილებაშიაც. მარა ვთქვათ „სახალხო პარტიის“ ორატორების ოპტიმიზმი გამართლდა და ერთი კვირის ან თვის შემდეგ ჩვენ გვყოლა სამინისტრო თუნდა ცენტრიდან. ნუ თუ თქვენ შეგიძლიათ ამ მოსაზრებით წინდაწინვე სრული ნდობა გამოუცხადოთ ამ მომავალი სამინისტროს. ჩვენ, რასაკვირველია, მოხარული ვიქნებით, რომ მომავალი სამინისტრო ლიბერალური იქნება, რომ აღარ გვეყოლება ის მინისტრები, რომელთაც იიკლეს მთელი რუსეთი, მარა ეს კიდევ არ ნიშნავს, რომ ჩვენ აბსოლიუტური ნდობით მოვეკიდებით თქვენ სამინისტროს. ჩვენ ვიცით ყველა ამ ლიბერალურ სამინისტროების ფასი, ჩვენ ვიცით, რომ რეფორიციეიერ ეპოქაშიაც ასეთი სამინისტრო ტყეიის უშენდა ხალხს რადიკალურ მოთხოვნილების წამოყენებისათვის, ჩვენ ვიცით, რომ 1791 წ. ივლისში, პირველ დიდ რევოლიუციის დროს ისეთმა ლიბერალურმა სამინისტრომ, როგორც თქვენი ლიბერალური სამინისტროა, მარსის მინდორზე დაჭიტა საფრანგეთის ხალხი. ჩვენ ვიცით ყველა ეს, და ამიტომ ვამბობთ: არა, მოგვეცით გარანტია, მოგვეცით ისეთი პირობები, რომელნიც უზრუველყოფენ ჩვენ თავისუფლებას.

გრაფმა გედელსკი სთქვა, რომ მისთვის საჭიროა ძლიერი მთავრობა და ცენტრმა ის ამისთვის ტაშის ცემით დაიჯილდოვა: მე ეფიქრობ, რომ ცენტრის სურვილი სწორეთ ისაა, რომ მისი უფლება (власть) ძლიერი იყოს, და ამიტომ ჩვენი ინტერესია იმას დავაწვეთ, რომ მთავრობის ძალა სუსტი იქნეს, რომ მას არ შეეძლოს ხალხის წესეში გაწვეესტა, ამას თხოულობს ჩვენი ინტერესი, ამას თხოულობს პროლეტარიატის ინტერესი. თუ ჩვენ ამაა ვებრძვით ძველ წყობილებას, ამით ჩვენ არ ვივიწყებთ, რომ ამაეე დროს ჩვენ ვიწარმოვებთ მეორე გვარ ბრძოლას, ბრძოლას მთელი ბურჟუაზიული წყობილების წინააღმდეგ. ამიტომ ყოველი ბურჟუაზიული მთავრობა მუდამ ასე თუ ისე წინააღმდეგია ჩვენი დაცდილობს, რაც შეიძლება, შეუზღუდოს პროლეტარიატს კრების უფლებები. ამიტომ ჩვენ ვთხოულობთ ისეთ პირობების შექმნას, ისეთ გარანტიებს, რომელნიც უზრუნველყოფენ ჩვენს უფლებებს. თქვენ კი რას შერებთ? ჩვენ გვაძლევეთ წინაადმდეგს. თქვენ გვეუბნებით. „საჭიროა პოლიციის მოხელეები ეროოდენ თქვენ კრებებზეო“. დიახ, თქვენ ამბობთ: „საჭიროა ლიბერალური ენდარმები, რომ დაიცვან კანონები“. ჩვენ კი ვამბობთ, რომ სრულიადაც არაა საჭირო ენდარმები, არც რეგაქციონური, არც ლიბერალური...

მე ვამბობ, რომ თქვენ მომავალი წყობილებაშიც შეინახავთ თანამედრო

ობერპოლიციმეისტრებს. მე კი ვამბობ: პოლიცია უნდა დაემორჩილოს ადგილობრივ თვითმართველობებს „წესრიგი მას შემდეგ, როცა გავიგონე რომ ეს კანონი განხორციელდეს მომავალ წყობილებაშია, სწორეთ მას შემდეგ უფრო გვაშინებს ეს კანონი და ეს სწორეთ იმიტომ, რომ ის დანიშნულია მომავალი მთავრობისათვის. დღეანდელი თავრობა დღეს ან ხვალ უნდა დგებეშორჩილდეს, ან და ისტორიის ანბიეს ჩაბარდეს; მომავალი მთავრობა—ეს თქვენი მთავრობა იქნება; ის უეელფრით ძლიერი იქნება ახლანდელზე, ის უფრო მოწყობილი იქნება ორგანიზაციულათ და მასთან ბრძოლა უფრო ძნელია; ამიტომ ჩვენ ეშმაკობთ, რომ ჩვენ არ გვსურს ისეთი უფლებები მივსცეთ ამ მთავრობას, რომლითაც ის ჩვენ წინააღმდეგ იმოქმედებს; პროფესორ გრედელსკეულის სიტყვები ამიტომ ვერ გვარწმუნებენ, ისინი გვარწმუნებენ მხოლოდ წინააღმდეგში. მე არ შეეჭიდები ამ კანონ-პროექტის ცალკე მუხლებზე. მთავარ ზოგი საფრანგეთის კანონთა კრებულიდან არის ამოღებული. ამოღებულია ყველაფერი, რაც იქ ეცდინ რამ იყო. ზოგი ამოღებულია პრუსიის კანონებიდან. აქედანაც ამოღებულია ის, რაც ეცდინ ქონდათ პრუსიელებს, ზოგიერთი მუხლები კი საკუთარია. გუშინ ჩვენ მივიღეთ კანონპროექტი, რომელიც ორი მუხლიდან შესდგება. ვინც ფიქრობს, რომ ის უსათუოთ უნდა მრავალ მუხლებიდან შესდგებოდეს, გუშინ დარწმუნდებოდა სრულიად წინააღმდეგის სიმართლეში.

ჩვენ შემოგვაქვს 3 მუხლი, როგორც ძირითადი მუხლები მომავალ კანონპროექტის.

1 მუხ. რუსეთის ყველა მოქალაქეთ უფლება აქვთ შეიკრიბონ ყველგან და ყოველთვის შეუზღუდველათ და შეუფიროვნელათ, რისთვისაც არავ-სგან ნებართვის აღება საჭირო არაა, და იმსჯელონ, რომელ ენაზედაც სურთ.

2 მუხ. მთავრობის მოხელენი, რომელნიც შეავიწრო

[illegible] ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲘ

[illegible] ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲘ [

რომ შრომელთა ჩვენი მოთხოვნები უმჯობესს შეიმუშავებენ სოდალთაგან, მაგრამ რომ შეკავშირნი ეკვანი, ჩვენ მაინც არ დავეხმარებთ, დუმს მხარეს დავუმენი და შეგრძნა ვიბრძოლოთ ამისთვის, რასაც იკი მოთხოვს და რასთვისაც ამჟამი ხალი ბრძოლია.

ეს, რასკვირველია, როგორც მოსალოდნელი იყო, უფროსებმა მოთხოვნების შესრულება შეუძლებელად სჯეს და ძალიან კარგზეებულნი ამით, რომ სოდალთა მთ ეველფერზე ფიქრობენ ეს ბუნეს ანალიზებენ და ხშირად სიტყვა ში ეშერდენ,—სოდალთან მოშიდენ.

სოდალთა კიოფილენ.

ასე ნაუბედურეთ 5 სასთა ეფრეთდა, რომ მესამე მსრალელთ ბატალიონი რეინის ეზის სოდეურის ბაღში მიიეკენეს და დასაბანეკენ. ეროვან ან ეფოდა მთა მანიფესტეკენ. ოფეთ ეკეზ ხალხთ ეიეთ. ეველის კანეკეფრეს და ალალეკენ ეტეთმოდა. ეკრის დანხეგზე ბეეს მეშეს ეკრეს ფეკრა. ხალხი ინსტიტუციონ ეკლნადეა, რომ ეკრის ეკ მოეკეს ეკრეს ეროფერს მოსეკეკენდა.

ეფიტრეგმა ეკეთ-ეკეთ ეკრანეკენ დაკეკენეს. შეშეკენ ნახეკრ ბატალიონეს ეტეტ ეკ ეკოეკენეს, სადაც კეფიტეკენ სოდალთან როტ დკეს. ხალხი მთ ეკეკ დეკეკენ ეკ მანდეკ, რომ საკეთილოთ ისინი ეკ არ მოეკდნდა. ოფეთ ეკრის კეტეშიგ კი, რომეკნიც სადეკრეში ეკოეკეკეთეთ, ვეთთ ეკ კეეეკრალი ეროსკორსეკ (ზაკეხეთის მხრის ეფრონეთა) ეტეტრბურგეთ ეკსიდეკეკოთ,—ან იფოდენ, თუ სდ ეკ რისთვის მეეკდთ ისინი. თუოშე, ნუ ეტეკეთ, კანარეზებულ-კეფოფეკენ ეფრონეკენს ისინი ან ეშეტოფ კეკეზეკენთ, რომ კეფიტეკენს კეეს ეკეეტეკოდენ, ინრალი ეკოოთანთ ან ამხანკეკნი ძალიან დეეშარჩენეთთ.

ამთ მიანდოვეკეზეკ კეფიტეკენ თოფეკნ ეშენ, «ეფიზეკეკ» ეკოტეკენ, ეტრონეკნ ეკ თოფეკნ ბლოშეთ კემოიტენენ ან ასე ეოშეზენეკენთ მოსეკ ეკრს ეკრს ეხალეთთ ეკეკბეკნ.

ეკრშოიდგანე, ეკოთეკენ, ეკხრეკნ კეფიტეკენთეს, ალეტეკეკ ან ეკეს ეხალეთ ან ეკეშრეკ ხალხსა და კეეტრეკნ და ეკეკენენეთ ჩაკრთა ალეკრეკეს, რიდენკ მოსეკეკნეკ, ინრალი ეკოოთანეთ და სასხლეთ დალეეთ ბეკეერ, კეფიტეკენეკ ეკრ ეკეკეკრეკ და ეკ ეკ ეეეეეკენ.

ხალხთ ალეტეკეკ და ეკრს ეხალეთ სასეეეკრი არ ეთნეკ. ბეეეკ თეკალეკეკ ეტრეეკეკ ეოსალდოდ.

კეფიტეკენ ბატალიონთ კეეეკენრი ეკეკ-ეოკალეკი ტეკეკეეეთ ეკ ეკ ეკეკენ ეკ ეკეეეკ ეკ ეოფეკ ეკ ეოფეკ ეკ ეკ